

บริษัทจัดหาคู่: เส้นทางรักหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น

Match-making Company: The Way to Get Married between Thai Women and Japanese Men

เย็นจิตร ถิ่นขาม (Yenjit Thinkham)* มณีมีชัย ทองอยู่ (Maniemai Thongyou)**

บทคัดย่อ

บริษัทจัดหาคู่ข้ามชาติแสดงให้เห็นถึงเส้นทางของการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น ซึ่งนอกจากการพบกันโดยการนำพาของโชคชะตาแล้ว ยังมีช่องทางที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของทั้งสองฝ่าย ผู้หญิงไทยและชายญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยที่ใช้บริการบริษัทจัดหาคู่ข้ามชาติ โดยคู่แต่งงานมีทั้งที่ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ อยู่ด้วยกันอย่างยั่งยืนและคู่ที่เผชิญกับปัญหาหย่าร้าง ผู้หญิงไทยบางรายต้องเดินทางกลับมามาประเทศไทยหลังจากไปใช้ชีวิตคู่ในประเทศญี่ปุ่นแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ไม่สามารถที่จะร่วมมือกับสามีชาวญี่ปุ่นเพื่อประคับประคองครอบครัวข้ามวัฒนธรรมให้อยู่รอดได้ แต่ทั้งนี้ก็มีผู้หญิงไทยรุ่นหลังจำนวนไม่น้อยที่พร้อมจะเสี่ยงโชคกับการสมัครหาคู่ที่เป็นชายญี่ปุ่น

ABSTRACT

The company provides multi-national partners to demonstrate a variety of routes to cross-cultural marriage between Thai women with Japanese men. In addition to meeting with the driving of luck then, Channel has occurred in the intentions of the parties. Thai women and Japanese men, not least the company provides services to multinational partners. The husband and wife are both successful in family life and some couple facing divorce problems. Thai women have returned to Thailand after the family life in Japan has not achieved. Unable to cooperate with Japanese husband to foster cross-cultural family to survive was. However, there are generations of Thai women no less ready to gamble with the application for a male partner, Japan.

คำสำคัญ: บริษัทจัดหาคู่ การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม หญิงไทยกับชายญี่ปุ่น

Key words: Match-making Company, Cross-cultural marriage, Thai Women and Japanese Men

* มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสุโขทัย สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural marriage) และการแต่งงานข้ามชาติ (transnational marriage) เป็นปรากฏการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์จำนวนหนึ่ง ด้วยเหตุที่ภาวะข้ามชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นข้ามชาติ ชุมชนข้ามชาติ ฯลฯ ถูกมองว่าเป็นภาวะที่เกิดจากเบื้องล่าง (transnational from below) ควบคู่ไปกับหรือเป็นปฏิกริยากับกระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์อันเป็นกระแสหลักของการเปลี่ยนแปลง แต่ในความเป็นจริงแล้วการแต่งงานข้ามชาติข้ามวัฒนธรรมได้ดำรงอยู่มานานแล้ว (พัชรินทร์, 2549)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ให้ความสนใจกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยกับชายชาวญี่ปุ่น เนื่องจากว่าที่ผ่านมาผู้หญิงไทยได้มีการอพยพไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากสถิติการอยู่อาศัยของหญิงไทยในญี่ปุ่นช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1980 ถึงต้น ค.ศ. 1990 พบว่ามีผู้หญิงไทยไม่ต่ำกว่าครึ่งจาก 70,000 คนที่อพยพไปที่ญี่ปุ่น จนถึงปี ค.ศ. 2000 ซึ่งมีเป็นจำนวนมากที่อยู่จนอาศัยในประเทศญี่ปุ่นเรื่อยมา (Ruenkaew, 2002) ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่หญิงไทยส่วนหนึ่งจะแต่งงานกับชาวญี่ปุ่น ซึ่งบทความของ Sean (2002) ยังสนับสนุนข้อความดังกล่าวว่าการแต่งงานข้ามชาติของชาวญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น จากสถิติประชากรปี 2002 แสดงให้เห็นว่า ประชากร 1 ใน 22 คนที่แต่งงานเป็นการแต่งงานข้ามชาติ ซึ่งคิดเป็น 4.5 % ของทั้งหมด (Curtin, 2002) และนอกจากนั้นในการศึกษาการสมรสข้ามวัฒนธรรมที่ผ่านมา ยังมีช่องว่างทางวิชาการที่ต้องการเติมเต็มหลายประการ คือ ประการที่ 1 งานที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับผู้หญิงที่อยู่ภายใต้ความสัมพันธ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม มากกว่ากลุ่มคนอื่นในชุมชนทั้งในประเทศต้นทางและปลายทางซึ่งเกี่ยวข้องหรือ

ได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์นี้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ประการที่สอง งานศึกษาส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับประเทศปลายทาง โดยเฉพาะการปรับตัวของผู้หญิงภายใต้เงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในประเทศปลายทาง ในขณะที่การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงสังคมท้องถิ่นในประเทศต้นทางอันเนื่องมาจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมและการย้ายถิ่นข้ามชาติมีอยู่อย่างจำกัดมาก โดยเฉพาะในประเด็นที่นอกเหนือไปจากมิติทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดนี้ส่งผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของสังคมต่อปรากฏการณ์นี้ซึ่งมักถูกเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และละเลยมิติอื่นๆ เช่น การศึกษาชาวต่างชาติในงานของ สุดารัตน์ (2549) ที่พบว่า ในปัจจุบันสตรีอีสานมีค่านิยมการเลือกคู่ครองเป็นชาวต่างชาติมากขึ้น เนื่องจากมีความเชื่อและเห็นสตรีที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติแล้วมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และการเห็นสตรีในหมู่บ้านได้แต่งงานกับชาวต่างชาติมีบ้านหลังใหญ่ มีเงินทองจึงยึดเป็นแบบอย่างในการกระทำตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานของศิริรัตน์ (2549) ซึ่งผู้หญิงส่วนใหญ่ที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรม จะบอกว่าสาเหตุสำคัญที่ตัดสินใจแต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชาวตะวันตกเพราะต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่อยากอยู่อย่างลำบากและยากจนมากกว่าจะพูดถึงเรื่องความรัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษาที่ผ่านมายังคงผูกโยงกับมิติทางเศรษฐกิจเป็นหลัก

ประการที่สาม ความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคาดหวัง และพฤติกรรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงาน ครอบครัว เพศวิถีรวมทั้งบทบาท และความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงและชายในชุมชนชนบทอันเป็นมาตุภูมิของผู้หญิงที่ก้าวสู่ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เป็นประเด็นที่ยังต้องการทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ล้วนส่งผลต่อวิถีชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคมของคนท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเมื่อพิจารณาปรากฏการณ์การแต่งงาน

ข้ามวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งไม่เพียงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเท่านั้น หากการเข้ามาอาศัยกับภรรยาในชุมชนชนบทของชายชาวต่างชาติทั้งในลักษณะการอยู่ถาวรตลอดปี และการอยู่อาศัยในบางช่วงเวลาเป็นประจำทุกๆ ปี มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างไปจากอดีตที่ผู้หญิงมักเป็นฝ่ายไปใช้ชีวิตกับสามีในต่างแดน ดังนั้นการศึกษาผลของปรากฏการณ์นี้ต่อชุมชนและวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นจึงยังเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ

ประการที่สี่ การศึกษาปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยกับชายชาวต่างชาติชาวตะวันตกที่มีสังคม และวัฒนธรรมบางอย่างที่คล้ายคลึงกันกับสังคมไทย ยังไม่ได้มีการศึกษาปรากฏอย่างเด่นชัด มีเพียงงานของบัวพันธ์ พรหมพิงค์ที่กล่าวถึงวิถีชีวิตของหญิงที่แต่งงานกับชายชาวต่างชาติชาวตะวันตก

ดังนั้นการศึกษานี้จะสะท้อนถึงพลวัตของความสัมพันธ์ดังกล่าวที่มีต่อพัฒนาการและความหลากหลายของปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (พัชรินทร์, ดารารัตน์ และเขวาลักษณ์, 2550)

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนผู้หญิงแต่งงานกับชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการศึกษาของ Teerapol (2007) พบว่าผู้หญิงที่แต่งงานกับชายชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจากข้อมูลที่ปรากฏในคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2546 ระบุว่าประมาณปี 2546 มีคู่สมรสหญิงชาวไทยกับชาวต่างชาติจำนวน 19,549 คู่ จังหวัดที่หญิงไทยมีสามีเป็นชาวฝรั่งมากที่สุด คือ จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 2,435 คู่ รองลงมาได้แก่

จังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 2,228 คู่ จังหวัดหนองคาย มีจำนวน 1,441 คู่ และจังหวัดอื่นๆ อีกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546; ศิริรัตน์, 2549) ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่า ในจังหวัดที่มีจำนวนผู้หญิงที่แต่งงานกับชายชาวฝรั่งมากนั้นจะมีผู้หญิงที่แต่งงานกับชายชาวญี่ปุ่นในสัดส่วนที่มากด้วย

ในบทความนี้เน้นประเด็นเส้นทางการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมที่ผ่านบริษัทจัดหาคู่ เนื่องจากให้ความสำคัญกับการมองปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในมิติที่มีความหลากหลายทางความคิดและพยายามชี้ให้เห็นชัดเจนว่าในปัจจุบันพื้นที่ทางความคิดเรื่องการแต่งงานไม่ได้ถูกจำกัดว่าเส้นทางการแต่งงานระหว่างหนุ่มสาวสองคนจะต้องเกิดขึ้นได้จากความรักแรกพบโดยบังเอิญ หรือการพบกันโดยการชักนำของโชคชะตาเท่านั้น บริษัทจัดหาคู่ยังเป็นช่องทางสำคัญสำหรับหนุ่มญี่ปุ่น และสาวไทยที่ตั้งใจจะแต่งงานกับชาวต่างชาติได้มีโอกาสสานต่อความสัมพันธ์และสร้างครอบครัวข้ามวัฒนธรรม

การศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ข้ามพรมแดนของหญิงและชายที่ก้าวสู่ความสัมพันธ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในวงวิชาการเท่านั้น ผู้ศึกษาเชื่อว่าความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การขยายการรับรู้และความเข้าใจของสังคมที่มีต่อปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในสังคมไทย ซึ่งมักถูกอธิบายผูกโยงกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และละเลยความซับซ้อนด้านอื่นๆ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการที่จะเปิดพื้นที่ทางวิชาการในอีกแง่มุมหนึ่ง ที่มองเห็นความสัมพันธ์ของการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมเข้ากับเหตุผลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของครอบครัวเดิม เกิดการเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ครอบครัวต่างวัฒนธรรมได้ให้แก่การพัฒนามนุษย์ และเครือข่ายความสัมพันธ์ข้ามพรมแดนอันเป็นผลมาจาก

การอยู่ต่างพื้นที่ (space) และเวลา (time) และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ทั้งนี้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็ได้ละเอียดเจาะลึกในเชิงทฤษฎีทางเศรษฐกิจที่ได้ถูกอธิบายในงานการศึกษาที่ผ่านมาได้อย่างลึกซึ้ง

ในการศึกษาทั้งหมดมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ข้ามพรมแดนของหญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชายญี่ปุ่น ทั้งนี้ในบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและวิเคราะห์เส้นทางการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นโดยผ่านบริษัทจัดหาคู่

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ที่มีแนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ (Interview guide) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ประกอบการสังเกต มีระยะเวลาการศึกษา 2 ปี 1 เดือน

2. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้มีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะตรงตามขอบเขตในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้หญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชายญี่ปุ่น รวม 20 กรณีศึกษา 2) ครอบครัวของหญิงไทย โดยครอบครัวของหญิงไทย หมายถึง พ่อ แม่ พี่ น้อง และญาติอื่นๆ ของผู้หญิงไทย รวม 16 กรณีศึกษา

ในการศึกษารายละเอียดการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นนั้นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ หญิงไทยที่แต่งงานกับชายญี่ปุ่น เครือญาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชายญี่ปุ่น หญิงไทยที่ไปสมัครหาคู่ผ่านบริษัทจัดหาคู่ และเจ้าหน้าที่บริษัทจัดหาคู่ข้ามชาติ

การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในการศึกษานี้หมายถึง คู่แต่งงานระหว่างหญิงไทยและชายญี่ปุ่น ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกันโดยมีพิธีกรรมเป็นกลไก คือมีพิธีการแต่งงาน หรือการประกาศให้สังคมรับรู้และยอมรับการได้เสียนั้น เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้องรับรู้และยอมรับในความสัมพันธ์นั้น ไม่ให้การเป็นภรรยาลับ ซึ่งการประกาศให้สังคมรับรู้อาจจะรวมถึงการจดทะเบียนสมรส หรือไม่ก็ได้ ซึ่งชายชาวญี่ปุ่น คือ ผู้ชายสัญชาติญี่ปุ่นที่แต่งงานกับหญิงชาวไทย ทั้งที่ย้ายมาอยู่ในประเทศไทย และยังอยู่ที่ประเทศเดิม พื้นที่ในการศึกษาคือ ประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุรธานี มหาสารคาม บุรีรัมย์ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีสถิติของการแต่งงานกับชาวต่างชาติสูง จึงเป็นไปได้ว่าในจำนวนคู่แต่งงานชาวต่างชาตินั้นจะมีคู่แต่งงานชาวญี่ปุ่นด้วย พื้นที่การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ เมืองโกเบ (Kobe city) จังหวัดเฮียวโงะ (Hyogo province), เมืองซากุ (Saku city) จังหวัดนากาโนะ (Nagano province) และเมืองเกียวโต (Kyoto city) จังหวัดเกียวโต (Kyoto province) เนื่องจากมีเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยโกเบ (Kobe University) ได้มีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า พื้นที่ดังกล่าวมีหญิงชาวไทยที่แต่งงานกับชายชาวญี่ปุ่นพำนักอาศัยอยู่

บริษัทจัดหาคู่หญิงไทยกับชายญี่ปุ่น

บริษัทจัดหาคู่มีแนวคิดมาจากระบบแม่สื่อในอดีต ระบบแม่สื่อ (arranged marriage) (Ember, 1973 อ้างในนิยพรณ, 2532) คือ การแต่งงานโดยใช้แม่สื่อนิยมทำกันมากในระบบ Hindu จีน ญี่ปุ่น ยุโรป ตะวันออก และยุโรปตอนใต้ และในพวกอินแดงของอเมริกาบางเผ่า การแต่งงานแบบนี้หนุ่มสาวอาจจะไม่มีโอกาสเห็นกันในระยะแรก ผู้จุดความสนใจอาจจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงก่อนแล้วมีการจ้างให้แม่สื่อดำเนินการต่อไป

ระบบแม่สื่อนี้มีขึ้นเพื่อป้องกันการเสียหน้าเสียศักดิ์ศรี และเป็นการเพิ่มความมั่นใจ ความคาดหวัง

และความสำเร็จ ระบบแม่สื่อในสังคมที่นิยมแบบนี้ถือเป็นอาชีพที่มั่นคงมาก เช่น ในญี่ปุ่น ตัวแม่สื่อที่พึ่งเศรษฐกิจจากอาชีพนี้ และมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจากจากทั้งสองฝ่าย แต่ในสังคมอื่น เช่น ไทย นั้น มีระบบแม่สื่อบ้าง แต่ไม่เป็นปึกแผ่นเท่าใด ไม่ยึดถือ ไม่เป็นอาชีพ เป็นการช่วยเหลือกันเท่านั้น แต่ในปัจจุบันที่โลกมีการเชื่อมโยง และติดต่อสื่อสารกันแบบไร้สาย (ระบบการสื่อสารโดยใช้ดาวเทียม อินเทอร์เน็ต เป็นต้น) ทำให้ระบบแม่สื่อได้เปลี่ยนโฉมมาเป็นธุรกิจหรือบริษัทจัดหาคู่ ทั้งนี้ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา มีบริษัทจัดหาคู่หญิงไทยกับชายชาวต่างชาติหลายแห่ง โดยเฉพาะหญิงชาวไทยกับชายญี่ปุ่น ผู้หญิงไทยจำนวนไม่น้อยที่ใช้บริการบริษัทจัดหาคู่นี้ ซึ่งกรณีศึกษาของภาค 1 เป็นกรณีศึกษาที่มีบริษัทจัดหาคู่เป็นสื่อกลางสำคัญที่ทำให้เธอได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่น และปัจจุบันภาค 1 ได้ย้ายไปอาศัยอยู่กับสามีที่ประเทศญี่ปุ่น

ภาค 1 ได้ใช้บริการบริษัทจัดหาคู่หญิงไทยกับชายญี่ปุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแห่งหนึ่ง โดยขั้นตอนในการสมัครจนถึงขั้นดำเนินการแต่งงานและเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นของหญิงไทยนั้น ดำเนินการโดยผ่านบริษัทจัดหาคู่ทั้งหมด ซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบค่าดำเนินการคือ ฝ่ายผู้ชายญี่ปุ่น จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ผลการศึกษพบว่า การแต่งงานโดยผ่านบริษัทจัดหาคู่ข้ามชาติระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นนั้น มีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การแนะนำบริษัทให้กับผู้หญิงไทยได้รู้จัก
บริษัทจัดหาคู่ให้ชายชาวญี่ปุ่นมีเจ้าหน้าที่จากบริษัทมาแนะนำให้ผู้หญิงไทย อายุระหว่าง 15 – 35 ปี

¹ ชื่อทุกชื่อที่ใช้ในบทความนี้เป็นชื่อสมมติซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งขึ้นมาเอง เพื่อปกป้องอัตลักษณ์ของผู้ให้ข้อมูล (The names of the participants have been changed to protect their identities.)

ไปสมัคร โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งนี้ผู้หญิงไทยที่มีเครือข่ายหรือรู้จักคนที่เคยได้แต่งงานเพราะไปสมัครกับบริษัทจัดหาคู่ ก็จะเดินทางมาสมัครด้วยตนเองที่บริษัท นอกจากนั้นบางบริษัทยังมีเว็บไซต์ที่สามารถที่จะเข้าไปค้นหาข้อมูลต่างๆ ได้

2. เอกสารประกอบการสมัคร คือ

-รูปถ่าย ขนาดโปสเตอร์ 5 รูป (นำไปเอง 1 รูป บริษัทมีเงินให้ไปถ่ายรูปแพชั่นขนาดโปสเตอร์อีก 4 รูป)

-กรอกประวัติลงในใบสมัคร ซึ่งในใบสมัครนั้นจะเป็นการสอบถามประวัติทั่วไป เช่น อายุ การศึกษา จำนวนพี่น้อง ทำไมชอบผู้ชายญี่ปุ่น ทักษะคิดต่อการแต่งงาน การใช้ชีวิต เป็นต้น บริษัทมีการถ่ายวิดีโอแนะนำตัวประมาณ 3 นาที จากนั้นทางบริษัทก็จะนำวิดีโอลงในเว็บไซต์ของบริษัทเพื่อให้บริษัทหลักที่ประเทศญี่ปุ่นได้พิจารณาและคัดเลือก

ใบสมัครของผู้หญิงไทยทางบริษัทจะแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นแล้วส่งข้อมูลไปที่บริษัทหลักที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อใช้ประกอบการคัดเลือก ตัดสินใจ ของชายญี่ปุ่นที่เข้ามาดูวิดีโอและตัดสินใจที่จะมาตัวผู้หญิงไทยที่สมัคร ชายญี่ปุ่นหนึ่งคนสามารถคัดเลือกหญิงไทยเพื่อที่จะมาตัวได้ครั้งละมากกว่า 1 คน ซึ่งผู้ชายญี่ปุ่นที่เดินทางมาตัวนั้นอาจจะเลือกผู้หญิงในการดูตัวตั้งแต่ 4-6 คน เพื่อที่ในการมาแต่ละครั้งจะได้ไม่เสียเที่ยว ถ้าไม่เลือกคนหนึ่งก็สามารถเลือกคนหนึ่งได้ เมื่อชายญี่ปุ่นกำหนดวันเวลาที่แน่นอนในการที่จะเดินทางมาตัวผู้หญิงไทยที่เมืองไทย บริษัทจะโทรศัพท์แจ้งให้หญิงไทยทราบและนัดให้มาตัวตามวันเวลาดังกล่าว ในการไปตัว 1 ครั้ง ทางบริษัทจะมีค่าตอบแทนให้ผู้หญิงไทย 500 บาท

การดูตัวเริ่มด้วยการสัมภาษณ์ผู้หญิงไทย ซึ่งในการสัมภาษณ์นั้นจะมีเจ้าของบริษัท ผู้ชายญี่ปุ่นที่จะมาตัว บางคนอาจจะมีคนพามาด้วย และที่สำคัญจะมีล่ามคนไทยที่สามารถพูดและแปลภาษาญี่ปุ่นได้ การสัมภาษณ์จะเป็นเรื่องราวของประวัติทั่วไป ความสนใจหรืออื่น ๆ ที่ต่างฝ่ายต่างอยากรู้ข้อมูลของกันและกัน

ชายญี่ปุ่นจะเลือกหญิงไทยที่ตัวเองพอใจ อาจจะมากกว่าหนึ่งคน และหญิงไทยมีสิทธิ์ตัดสินใจที่จะเลือกชายญี่ปุ่นผู้นั้นหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าทั้งสองมีความคิดตรงกันคือชายญี่ปุ่นเลือกหญิงไทย และหญิงไทยก็เลือกชายญี่ปุ่น ก็จะมีการนัดไปกินข้าวตอนเย็น เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เห็นพฤติกรรมนิสัยใจคอของกันและกัน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ตกลงก็ถือว่าจบขั้นตอนการดูตัวในครั้งนั้น แต่ถ้าทั้งสองฝ่ายตกลงพอใจเลือกกันและกัน ก็การหมั้นขึ้นในวันต่อไป โดยชายญี่ปุ่นจะต้องจ่ายเงินให้หญิงไทยคนนั้นเดือนละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะถึงวันแต่ง และต้องจ่ายค่าเรียนภาษาญี่ปุ่นให้ด้วย (ทางบริษัทจะจัดจ้างครูมาสอนภาษาญี่ปุ่นให้)

ในส่วนของการแต่งงานจะต้องจัดที่โรงแรม ทางบริษัทจะกำหนดค่าสินสอดที่ตายตัวไว้สำหรับผู้หญิงไทยทุกคนเท่ากัน และก็จะมีการหักเปอร์เซ็นต์จากค่าสินสอดนั้นด้วย ทางบริษัทจะจัดการทุกอย่างเกี่ยวกับเรื่องงานแต่งงานให้ และก็จะมีการกำหนดให้เชิญญาติได้กี่คน หลังจากแต่งงานแล้วจะต้องย้ายไปอาศัยอยู่กับสามีที่ประเทศญี่ปุ่น ส่วนประเด็นการใช้ชีวิตประจำวันอื่นๆ เช่น ผู้หญิงไทยจะทำงานอะไรหรืออยู่บ้านเป็นแม่บ้าน หรือจะอาศัยอยู่รวมกับพ่อ แม่ของสามีหรือไม่นั้น เป็นต้น ขึ้นอยู่กับการตกลงกันภายในครอบครัว เพราะทางบริษัทถือว่าแต่งงานกันแล้ว และเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ทางฝ่ายชายญี่ปุ่นจะส่งให้ทางครอบครัวของผู้หญิงไทยที่แต่งงานด้วย สามารถตกลงกันได้ตั้งแต่ก่อนแต่งงาน เพราะถ้าไม่พอใจ ฝ่ายหญิงก็ไม่จำเป็นต้องเลือกชายญี่ปุ่น²

² การช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของสามีชาวญี่ปุ่นแก่ครอบครัวเดิมของผู้หญิงไทย เป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่สามีชาวญี่ปุ่นจะต้องปฏิบัติเมื่อแต่งงานกันไปแล้ว โดยในระยะแรกนั้น ทางบริษัทจะมีการติดตามคู่แต่งงานเพื่อเฝ้าดูสถานการณ์ของผู้หญิงไทยที่แต่งงานและย้ายไปอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้หากผ่านไปสักระยะหนึ่งที่คู่แต่งงานสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหา บริษัทก็จะถือว่าหมดหน้าที่ที่

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเส้นทางที่จะทำให้ผู้หญิงไทยได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่นนั้น แบ่งได้เป็น 2 ช่องทางใหญ่ๆ คือ การพบกันโดยโชคชะตาและการพบกันโดยผ่านแม่สื่อ ซึ่งการพบกันโดยโชคชะตานี้ไม่ได้คาดหวังไว้ก่อนหรือเกิดจากการแสวงหาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ว่าหญิงไทยหรือชายญี่ปุ่น และการพบกันโดยผ่านแม่สื่อ นั้น แม่สื่อมีหลายแบบ ได้แก่ 1) แม่สื่อที่เกิดขึ้นจาก “ตนเอง” นั่นคือ การที่คู่แต่งงานเป็นแม่สื่อให้ตัวเอง ผู้หญิงไทยเองก็แสวงหาหรือเลือกที่จะแต่งงานกับชายญี่ปุ่น โดยผ่านวิธีการไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ชายญี่ปุ่นก็แสวงหาหรือเลือกหญิงไทยโดยการมาเที่ยวในประเทศไทย 2) แม่สื่อเป็น “ญาติพี่น้อง คนรู้จัก” กรณีนี้เกิดขึ้นมากกับคู่แต่งงานที่มีพี่น้องหรือเครือญาติ เพื่อนฝูงแต่งงานกับชายญี่ปุ่นอยู่แล้วแนะนำให้รู้จักกัน และนำมาสู่การเรียนรู้นิสัยใจคอและตัดสินใจแต่งงานกัน 3) แม่สื่อคือบริษัทจัดหาคู่เป็นแม่สื่อที่เป็นทางการ และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การรู้จักกันเป็นไปในขั้นตอนของความเป็นทางการ ตั้งแต่การสมัครผ่านบริษัท การสัมภาษณ์เบื้องต้นจากบริษัทที่รับจัดหา คู่ตัวฝ่ายหญิงที่เมืองไทย หากผู้ชายญี่ปุ่นตัดสินใจเลือกหญิงไทยคนใดที่จะแต่งงานด้วย ก็จะมีการหมั้น และจัดงานแต่งงานตามมา ดังนั้นกว่าทั้งคู่จะได้แต่งงานกันต้องผ่านบุคคลหลายคน คู่แต่งงานที่ผ่านบริษัทจัดหาคู่มีโอกาสเรียนรู้ก่อนที่ตัดสินใจแต่งงานกัน ระยะเวลาขึ้นอยู่กับทั้งสองฝ่ายจะตกลงกัน ซึ่งหากคู่แต่งงานที่พบกันและถูกใจกัน อาจจะใช้เวลาเพียงการออกไปเที่ยวด้วยกัน 1 ครั้งในการตัดสินใจหมั้นกัน และแต่งงานกันใน 1 เดือนต่อมา

จะต้องติดตาม หากคู่แต่งงานที่ผู้หญิงไทยไม่สามารถอยู่ร่วมกับสามีชาวญี่ปุ่นได้ และจำเป็นต้องมีการหย่าร้าง ทางบริษัทอาจจะช่วยเหลือในเรื่องการดำเนินการเอกสารและขั้นตอนต่างๆ ซึ่งหากผู้หญิงไทยหย่าร้างและกลับมาประเทศไทย บริษัทก็จะถือว่าหมดหน้าที่ที่จะต้องติดตาม เช่นเดียวกัน

บริษัทจัดหาผู้กับความสำเร็จและความ ล้มเหลวในชีวิตการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม

ความเสี่ยงจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม โดยผ่านบริษัทจัดหาผู้มีมากขึ้นเมื่อคู่แต่งงานมีความแตกต่างทางพื้นฐานความคิด และมีความแตกต่างทางสังคม เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ เป็นต้น ซึ่งหากทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะปรับตัวและพยายามประคับประคองครอบครัวอันเกิดจากความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายไปได้ในช่วงปีแรกก็จะทำให้โอกาสที่ทั้งคู่จะใช้ชีวิตคู่ต่อไปได้นั้นยาวนานขึ้น

ซึ่งจากสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยสัมภาษณ์เครือญาติกรณีศึกษาที่แต่งงานกับชายญี่ปุ่นโดยผ่านบริษัทจัดหาผู้พบว่า การแต่งงานโดยอาศัยช่องทางบริษัทจัดหาผู้ ไม่ใช่ทุกคู่ที่แต่งงานจะประสบความสำเร็จในการอยู่อาศัยร่วมกันในประเทศญี่ปุ่น หลายคู่ที่แต่งงานไปแล้ว ผู้หญิงไทยได้ย้ายไปอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น แต่ไม่สามารถจะอยู่ร่วมกันได้ เกิดปัญหาต่างๆ ในครอบครัวทำให้ผู้หญิงไทยต้องเดินทางกลับมายังประเทศไทย ซึ่งจากคู่แต่งงานที่เดินทางไปพร้อมกัน 5 คน ผู้หญิงไทยที่เดินทางกลับมามีถึง 3 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 จากทั้งหมด ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นนี้แสดงให้เห็นว่า การแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นโดยผ่านบริษัทจัดหาผู้ไม่ได้ราบรื่นเสมอไป และผู้หญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมโดยผ่านช่องทางนี้ไม่ได้มีชีวิตเป็นซินเดอเรลล่าทุกคน แต่ทั้งนี้คู่แต่งงานที่ประสบความสำเร็จ เช่น กรณีของภาดา ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า การแต่งงานกับชายญี่ปุ่นสายสามารถที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ได้เช่นกัน โดยอาศัยการเรียนรู้ระหว่างกันและกันของทั้งสองฝ่าย ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม กายภาพ และชีวภาพ ดังนั้นการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นจึงเปรียบเหมือนเหรียญที่มีสองด้าน ซึ่งมุมมองของผู้ที่อยู่ด้านสว่าง

ก็จะเห็นว่า การแต่งงานโดยผ่านบริษัทจัดหาผู้คือช่องทางและโอกาสที่จะได้เรียนรู้และสร้างครอบครัวอีกด้านหนึ่งที่มีดี (ผู้หญิงที่ไม่ประสบความสำเร็จในการแต่งงานโดยผ่านบริษัทจัดหาผู้) ก็จะมีมุมมองที่ต่างออกไป บางคนอาจจะพยายามอยากลองปรับตัวอีกครั้ง ในขณะที่บางคนอาจจะคิดว่าชาวญี่ปุ่นไม่เหมาะสมสำหรับตนเองเพราะความแตกต่างทางวัฒนธรรม และพื้นฐานความคิด เป็นต้น ทั้งนี้ผู้หญิงไทยที่พยายามสมัครหาผู้ชาวญี่ปุ่นก็มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้จากบทเรียนของรุ่นพี่ที่สมัครหาผู้ผ่านบริษัทจัดหาผู้

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้หญิงไทยคนหนึ่งที่ได้พยายามสมัครหาผู้ชาวญี่ปุ่นอย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นว่าญาติรุ่นพี่ที่มีโอกาสได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่นมีความสุขและประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกันกับสามี นอกจากนั้นเธอก็อ้างว่า ครอบครัวของเธอเองก็สนับสนุนให้เธอได้สามีเป็นชาวต่างชาติจะทำให้เธอมีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุข และสะดวกสบายมากขึ้น แม้ว่าเธอเองจะทราบข้อมูลดีว่าทุกคู่ที่มีโอกาสได้แต่งงานนั้น ไม่ใช่ทุกคู่จะประสบความสำเร็จและมีชีวิตการแต่งงานที่อยู่ไปตลอดรอดฝั่งแต่เธอก็ยินดีที่จะเสี่ยงกับการได้แต่งงานกับชาวญี่ปุ่น เพราะเธอเองก็เชื่อว่าจะสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับครอบครัวชาวญี่ปุ่นได้ เช่นเดียวกับญาติรุ่นพี่ที่แต่งงานไปก่อนหน้านี้

นอกจากผู้หญิงไทยจะตัดสินใจสมัครหาผู้ชาวญี่ปุ่นผ่านบริษัทจัดหาผู้ด้วยตัวเธอเองแล้ว ครอบครัวของผู้หญิงไทยเองก็มีส่วนผลักดันที่ทำให้เธอเลือกที่จะไปใช้บริการของบริษัทจัดหาผู้ โดยเธอได้ให้สัมภาษณ์ว่า เพราะเห็นว่าญาติรุ่นพี่ของเธอที่ได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่น มีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุข และฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้นเธอเองจึงได้ยินสิ่งที่ป้าและแม่บอกเสมอว่า ให้ไปหาสามีญี่ปุ่นตามญาติผู้พี่ของเธอ

บริษัทจัดหาคู่กับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ผลการศึกษาที่พบว่า ผู้หญิงไทยแต่งงานกับชายญี่ปุ่นมีการพบกันโดยโชคชะตาและการพบกันโดยผ่านสื่อ ซึ่งแม้สื่อได้แก่ ตนเอง ญาติพี่น้อง คนรู้จัก และบริษัทจัดหาคู่ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรวัฒนากร, วรธนา และชนินฐา (2548) ซึ่งพบว่า สื่อประเภทต่างๆ ที่ทำให้ผู้หญิงไทยได้พบกับสามีชาวต่างชาติ คือ แม่สื่อคือตนเอง แม่สื่อคือญาติพี่น้อง แม่สื่อคือธุรกิจการจัดหาคู่ข้ามชาติ โดยในการศึกษารุ่นนี้ไม่พบกรณีศึกษาที่พบรักโดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ก็อาจได้ว่า ในการศึกษาของสุรวัฒนากร, วรธนา และชนินฐา (2548) นั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชายตะวันตกซึ่งมีการติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ตมากกว่าชายชาวตะวันออก นอกจากนั้นเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 231 คน จึงมีโอกาสสูงที่จะพบกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักทางอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของเส้นทางการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น ซึ่งนอกจากการพบกันโดยการนำพาของโชคชะตาแล้วนั้น ยังมีช่องทางที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของทั้งสองฝ่าย พื้นที่ของการแสดงออกระหว่างความรักและความสัมพันธ์ชายหญิงไม่ได้ถูกจำกัดโดยแนวทางแบบเดิมที่การได้แต่งงานกันของคนสองคนเป็นกิจกรรมของเทพแห่งความรักอย่างคิวปิด หรือเกมเทพเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป ผู้หญิงและผู้ชายสามารถเลือกกันและกันโดยผ่านโลกของไซเบอร์พื้นที่ที่บางครั้งได้เติมเต็มจินตนาการของทั้งสองฝ่ายเข้าไปด้วย หรือบางครั้งเป็นพื้นที่ของการบริโภคสัญญาที่แฝงอยู่ในความเป็นจริงนั้น นั่นคือการที่ผู้หญิงและผู้ชายพบกันและกันโดยผ่านเทปบันทึกภาพที่มีการแต่งเติมให้สวยงาม มีบทพูดที่ผ่านการชักซ้อมมาเป็นอย่างดีของผู้หญิง หรือการ

แสดงออกที่ผ่านการเตรียมตัวไว้อย่างเรียบร้อย ผู้ชายญี่ปุ่นที่มีโอกาสได้เห็นเทปบันทึกภาพนั้นเลือกผู้หญิงไทยโดยอาศัยจินตนาการในส่วนหนึ่ง ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกผู้หญิงไทยเพื่อมาพบตัวจริงของผู้หญิงไทยเหล่านั้นในประเทศไทย ซึ่งที่เหลือเป็นโอกาสของผู้หญิงไทยที่จะเลือกผู้ชาย แต่ทั้งนี้การเลือกที่แม้ว่าจะมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันแล้ว ก็ยังเป็นการเลือกที่อาศัยจินตนาการในการเลือกเช่นกัน ผู้หญิงไทยต้องจินตนาการถึงอนาคตชีวิตเมื่อแต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ในประเทศญี่ปุ่น แม้ว่าจะรู้จักประเทศญี่ปุ่นบ้างจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร หรือการบอกเล่าจากเพื่อนผู้หญิงไทยที่เคยไปอยู่ประเทศญี่ปุ่นมาก่อน แต่ผู้หญิงไทยก็ยังไม่ได้สัมผัสกับตัวตนที่แท้จริงของชายญี่ปุ่น เพราะด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการตัดสินใจแต่งงาน ที่ใช้เวลาเพียง 1-2 วัน ในการได้พบปะพูดคุย หรือทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น อุปสรรคในการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมเช่นนี้จึงอยู่ที่ทั้งสองคนจะสามารถปรับตัวเข้าหากันได้อย่างไรในการอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างครอบครัวข้ามวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการศึกษา

บริษัทจัดหาคู่ข้ามชาติเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงไทยได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมการแต่งงานที่มีช่องทางในการพบกันมากขึ้น นอกจากการพบกันโดยโชคชะตาหรือการพบกันโดยผ่านญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ซึ่งการพบกันโดยผ่านบริษัทจัดหาคู่ทำให้ผู้หญิงไทยและชายญี่ปุ่นมีโอกาสได้เรียนรู้กันและกันในระยะเวลาอันสั้นก่อนที่จะแต่งงานกัน ดังนั้นจึงมีทั้งคู่แต่งงานที่ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ขณะที่บางคู่ไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างครอบครัวข้ามวัฒนธรรมให้ยั่งยืนได้ ทั้งนี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการอยู่ร่วมกันของคนสองคนที่มาจากต่างวัฒนธรรมอาศัยทั้งเรื่องกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะ

วิถีชีวิตของผู้หญิงไทยในต่างประเทศหลังจาก แต่งงานโดยผ่านบริษัทจัดหา

จากการศึกษา พบว่า บริษัทจัดหาทำให้
หญิงไทยกับชายญี่ปุ่นเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้
ผู้หญิงไทยได้แต่งงานกับชายญี่ปุ่น ซึ่งผู้หญิงไทยมี
ความเสี่ยงสูงมากต่อการหย่าร้าง เนื่องจากความ
แตกต่างด้านวัฒนธรรม พื้นฐานความคิด อายุของ
คู่แต่งงาน และระยะเวลาดูใจที่สั้นมาก ทำให้คู่
แต่งงานไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการเพื่อคุ้มครอง
สิทธิและการดูแลผู้หญิงไทยที่ได้ย้ายไปอาศัยอยู่กับ
สามีในประเทศญี่ปุ่นภายหลังการแต่งงานเพื่อให้มี
ความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำแนะนำการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม

ข้อสรุปในการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการ
แต่งงานข้ามวัฒนธรรมนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่
แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม
และความไร้พรมแดนของการสื่อสารระหว่างหลาย
พื้นที่ ไม่ใช่ประเด็นที่ว่า การแต่งงานข้าม
วัฒนธรรมดีหรือไม่ดี ซึ่งชุมชนหรือหน่วยงาน
ต่างๆ สามารถเผยแพร่และทำความเข้าใจถึง
ปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมอย่าง
ถูกต้อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดค่านิยมที่ผิดในการ
แต่งงานข้ามวัฒนธรรม ต่อเยาวชนที่กำลังจะเติบโต
และเป็นทรัพยากรที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ
ต่อไป

ปัญหาการหย่าร้างในครอบครัวสองวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบกรณีศึกษาที่
มีปัญหาในการหย่าร้างแต่งงานข้ามวัฒนธรรม แต่
ทั้งนี้พบเป็นส่วนน้อย ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุมาจากการ
เก็บข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบถูกโช
ซึ่งทำให้พบกรณีศึกษาที่มีความสุขอยู่ในกลุ่ม
เดียวกัน เป็นเพื่อนกัน โอกาสที่จะพบกรณีศึกษาที่

ไม่มีความสุขจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมหรือหย่าร้าง
จึงมีน้อย ดังนั้นจึงเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปใน
ประเด็นปัญหาการหย่าร้างในครอบครัวสองวัฒนธรรม
และการปรับตัวของผู้หญิงไทยหลังการหย่าร้าง เพื่อเป็น
ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงไทยและ
บุตรที่เกิดจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม โดยมีการ
ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้แสดงรายละเอียดของ
ปรากฏการณ์ และสามารถศึกษาเชิงปริมาณเพื่อหาปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อการหย่าร้างของครอบครัวสองวัฒนธรรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุนสนับสนุนการทำ
วิทยานิพนธ์จากโครงการวิจัย Cross-cultural Marriage
and East Asian Community, Faculty of letters, Kobe
University, Japan. ภายใต้ทุนของ Japan Society for the
Promotion of Science (JSPS). และศูนย์วิจัยพหุลักษณะ
สังคมลุ่มน้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้สนับสนุนทุนผู้ช่วยสอนและ
ทุนเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์

เอกสารอ้างอิง

- พัชรินทร์ ลาภานันท์. 2549. พลวัตและแนวทางการ
วิจัย: การศึกษาการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม
ของผู้หญิงในสังคมอีสาน. วารสารสังคมลุ่มน้ำ
โขง, 2(3), 1-36.
- พัชรินทร์ ลาภานันท์, ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และ
เขวลักษณ์ อภิชาติवलลภ. 2550. การแต่งงาน
ข้ามวัฒนธรรม การศึกษาสถานภาพองค์
ความรู้. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคม
ลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2549. การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของ
ผู้หญิงในชนบทในจังหวัดอุดรธานี. คุยฎี
นิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศุภวัฒนากร วงศ์ชนวนสุ, วรรณภา นิवासะวัต และ
ชนิษฐา นันทบุตร. 2548. รายงานวิจัยเรื่อง
ผลกระทบของการแต่งงานข้ามชาติที่มีต่อ
สถาบันครอบครัวไทยในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
สุภารัตน์ ศรีจันทร์. 2549. ความมั่นคงของ
ครอบครัวไทยที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติใน
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วัฒนธรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
(2546, 3 มีนาคม). วิจัยหญิงไทยที่
สมรสกับชาวต่างชาติ. คม ชัด ลึก, หน้า
1 และ 13.

Curtin, S. 2002. International Marriages in Japan: Part
Four - Basic Data on International Marriage
in 2002. Social Trends: Series 16, GLOCOM
Platform, Retrieved July 10, 2007 from
http://www.glocom.org/special_topics/social_trends/20021112_trends_s16/index.html
Kulprangthong, T. 2007. Marriage in Japan between
Thai and Japanese : A Living Strategy for
Thai Women. Journal of the Graduate School
of letters. Hokkaido University. (2), 89-102.
Ruenkaew, P. 2002 . Female Thai Migrants in Japan.
Retrieved August 10, 2007, from
http://www.igs.ocha.ac.jp/igs2/igs/IGS_publication/journal/5/journal05047.pdf.